

Dopisi.

„Stopi noter, Ivan, in jej z menoj, moja žena naju bo pogostila!“ — reče Jefrem dalje.

Toda Ivan se ni krenil s praga, kakor da bi ne čul poziva, temveč popraša: „Jefrem, kje je moj brat?“

Jefrem se strese: „Na grahovski strani“ — odgovori — „pal je v pravem dvoboju.“

„Kdo pa ga je pokopal?“ — nadaljuje Ivan.

Jefrem omolkne in pobesi oči k zemlji; pri svoji ljubi je pozabil prijatla in pustil ga zverinam in ticam za hrano.

Ivan odide ne spregovorivši besede več. Tesnega srca gledal ga je Jefrem, ker je dobro znal, kaj pomenja Ivanovo obiskovanje in sam priznavši, da je kriv.

Zjutraj raznesel se je glas, da so Stankota našli mrtvega z izkljuvanimi očmi. Jefrem se je še bolj razžalostil in ostro samega sebe karal.

Kmali po pokopu stopi Ivanov deček v Jefremov dvor, in nosil je nekaj zavitega pod pazduho.

„Gospodar moj! praša te“ — reče drzovito Jefremu, razvivši ruto, v kateri je bil samokres in handžar — „se ti li dopada to orožje, to je — zapuščina po Stankotu.“

„Vidili bomo, veljá kaj ali ne“ — odgovori tamnega lica — „poskusili ga bomo.“

„Dobro!“ — odgovori deček, zamotá samokres in handžar v ruto in vrne se domú.

„Jefrem zapade krvni osveti! — pripovedovale so si že tisti dan sosedinje. — „Ivanov brat prinesel mu je zapuščino.“

Od tega časa pobegnil je mir iz Jefremovih prs; tresel se je za ljubljeno svojo Zaido. Ko je zjutraj vstajal ali zvečer legal, menil je, da bo do jutra ali do večera že udova. Kadar je kaj pred vratmi zašumelo, uplašil se je in prijel je za orožje. Več dni ni šel iz hiše, ker je vidil večkrat Ivana, kako mu oborožen hodi okoli dvora. Vsakojako je skrbel, da zataji Zaidi vzrok svojega postopanja, da je pred časom ne uplaši; toda ljubeči ženi ni skrita ostala tuga so-prugova; molčala je v vsem tem, ker je dobro vedila, da vsako prašanje po vzroku te bolesti boče Jefrema še bolj zbolelo. „Šejtan je stal na pragu Črne gore!“ rekla je večkrat zdihovaje, kadar je pogledala na Jefrema, ki je od dné do dné bolj ginil. Prehuda ta dušna bol bila bi ga umorila, ako bi se ne bilo iznena-domo vse premenilo.

Vezir mostarski tirjal je od vladika, da kaznuje grahovske ubijavce. Toda vladika mu dá sledeči, v zgodovini znameniti odgovor: „Pripravljen sem, kaznovati krivce, ako se Turška zaveže, da hoče tudi ona kaznovati one, ki so nas kadaj ranili ali plenili.“ — To je napovedalo vojsko, in med Turki in Črnogorci začne se na novo vojska, ki je komaj kar nehala.

„Znaš li“ — pripovedovala je poslušna sosedinja Zaidi — „da se je Črna gora zavoljo tebe s Turkom v boj spustila? Ahmet je poginil na Grahovu, ko si ti bežala, in vezir je napovedal vojsko Črnogorcem.“

„Alah! Jezus! moj oče!“ — zavpije Zaida, in kot brezumna letí k soprugu. — „Kdo mi je ubil očeta?“ — popraša ga kot v zdvojenji.

„Stanko!“ — odgovori Jefrem molklo.

„In ti?“ — popraša ga glasneje.

„Jez sem zapal krvni osveti.“ — Več Zaida ni slišala; zruši se zraven Jefrema na tla, in prešlo je več časa, predno se je zopet zavedla.

„Moj oče!“ — bile so prve njene besede. Več ni govorila, ampak objemši roko Jefremovo, tiho je plakala. Mirna žalost vsedla se ji je na lice.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Sarajeva v Bosni na Turškem 20. nov. *) — Čez Zagreb sva se podala v Sisek, kamor sva 20. oktobra zvečer ob 9. uri dospela in v gostivnici kapi-telski prenočila, velike hvale vredni. Ker parobrod po Savi le o pondeljkih iz Siska odriava, sva morala drugi dan kola najeti, ki so naji — za 20 fl.! — še ovi dan do Novske in 22. oktobra opoldne v Novo Gradiško pritirale, od kodar sva zvečer ob 11. uri v Brod (v Slavonii) prišla in tū ostala. Gostivnica „zum rothen Haus“ je strašno slaba; toliko bolje nama je tedaj dél preprijazen sprejem gospod dr. Mušičkega, ki je ravnatelj tukajšnje kontumacije. Ne le da naji je z ljubez-njivo gospó svojo prijazno pogostil, naji je tudi podučil, da se morava oskrbeti z gorkimi koci in hrano (živežem) in nama dal priporočila do mudira (to je pri nas okrajni ali kantonski predstojnik) v Derventu in do katoliškega fajmojštra v Foči, kjer sva imela svojo prvo prenočišče. 24. oktobra sva zapustila Brod (slavon-ski), in ko prideva do turškega Broda, nas (po sporočilu g. dr. Mušičkega) že na avstrijskem bregu Save sprejme mudir brodski — mlad, lep in prijazen človek v strgani plavi uniformi, ki nedavno je še čibukši pri sedanjem veziru sarajevskem bil. (Čibukši se pravi ljudém, ki Turkom lule ali fajfe bašejo.) V njegovi in dr. Mušičkevi družbi sva se prepeljala čez Savo — in v tem hipu sva bila kakor na čisto novem, ptujem svetu. Če neki pisatelj „Press-ini“ pravi, da Sisek je zadnji kraj civilizacije, se pač more reči, da Sava je meja Evrope, — kadar prideš čez Savo, kot bi trenil, si v sredi Azije. Komaj stopiva iz ladije, naji že žumrukčija, to je, turški colnar, pozdravlja po turško, dotikaje se s prsti stegnjene desne roke žličice in prs, pa naji pelje v revno leseno kolibo, ktere vrata so bile polne turških črk; ta bajtica je njegovo stanovališče pa njegova kancelija. Komaj sva se vsedla na divan (nizko in mehko turško počivališče), že sva tudi postre-žena bila s turško kavo (to je, gosto kakor naša godla) in pa čibukom (dolgo turško fajfo). Ko sva se oskrbela z izvrstnim turškim duhanom (tobakom), sva se poslo-vila od prijaznega colnarja in se vsedla na slavonske kola s tremi konji, ktere sva za 10 cekinov najela in se po novi, dobri in široki cesti v Dervent peljala. Dervent je umazano majhno mestice na nekem gričku; kdor pozna našo Preloko na črnomaljski zemlji, temu lahko dopovem, kakošno je mesto Dervent, ako rečem, da ga Preloka še v žakelj dene. Nekdaj je bila trd-njava, zdaj je razvalina. Čez 3 stopnice, ki so se zi-bale pod nama, da sva se bala stopati po njih, sva ko-račila v neki stolp k mudiru. Omikani in priljudni mož naji je prijazno sprejel in s kavo in smodkami postregel; pripovedoval nama je, da je že bil v Zagrebu in Ljubljani, ki se mu je prav dobro dopadla. Kmali bi bil pozabil povedati, da na vsaki postaji so nama dali zaptíja, to je, turškega žandarma seboj, ki naji je spremljal celo pot, in da nama je torbica naji, v kateri sva imela peče-nega purana, sira, salame, kruha in vina, ki sva jo seboj vzela, kaj dobra pomočnica na poti bila; zakaj tukajšnji hani (gostivnice) so jako slabi; ničesa ne

*) Gosp. dr. Mally, od ktereга naši bravci že vedó, da ga je naše c. k. ministerstvo z gosp. Thalmajnerjem vred na Turško poslalo, da bi ondi krotila govejo kugo in vpeljala o živino-zdravniških zadevah bolji red, nam je te dni obširen popis svojega potovanja poslal. Iz prijateljskega tega pisma po posebni želji pisateljevih posnamemo važniše reči, ki bi utegnile mikati vsacega našega bravca, ker popisuje zemljo in ljudi po lastnih skušnjah. Sarajevo ali Bosna Sarai je glavno mesto slovanske dežele Bosne, ktera, nekđaj samostojna pod vazalstvom ogerskih kraljev, je od leta 1528 pod turškim sul-tanom.

dobiš ne jesti ne piti razun žganjice (šnopsa), pa Bog ti pomagaj, če ga moraš piti, in pa črne kave, ki je gosta kakor godla in brez sladkora; v celi hiši tudi ne mize ne stola ni bilo. Al vsa druga bila je v Foči, kamor sva prišla zvečer ob 8. uri. Priporočena katoliškemu fajmoštru ali frataru (kakor fajmoštra ovdi imenujejo) gosp. Lovru Tomiću, sva kakor iz vic prišla v nebesa. Gospod fratar je frančiškan, lep mož, še le kakih 36 let star, pa se po obleki ne loči od Turka; v Diakovu je dovršil bogoslovje. Prijazno naji nagovori v tako lepem slovanskem in meni popolnoma razumljivem jeziku, da še nisem čul tako lepega; tudi latinski govori vrlo dobro, saj mnogo bolje od mene. Slován je z dušo in telesom in vrlo izobražen mož, spoštovan od Turkov ravno tako kakor od kristjanov. Kmali pride govorica na naše „Novice“, ki jih večidel razume in katerih prehvaliti ni mogel. Ako bi bili čuli, s kakim živim spoštovanjem je o „Novicah“ govoril, srce bi se Vam bilo smejalo. Tako veselo so nam tekle ure, da že je polnoči odbila, in še se nismo mogli ločiti; njegova zgovorna kuharica Slavonka pa nama je postregla s tako dobrima posteljama, da sva spala do poznega jutra. Težko sva se ločila od ljubeznjivega gospoda, ki nama bode vedno v dragem spominu ostal, in se napotila proti Doboji, ali — kakor nama je gosp. fratar Tomić rekel — Dvoboji, ker je Matija Korvin ovdi Turka v dveh bojih potolkel. (Dal. pr.)

Iz Štajarskega. (Poziv vsem volivcem celjsko-, vranjsko-, gornjo-graško-, konjiško-, jelško-, laškega okraja.) Volivci! Odstopil je naš sedanji poslanec v deželnem zboru, in bliža se čas, da imamo družega voliti. Na 14. decembra razpisana je volitev.

Gotovo marsikdo izmed vas premišljuje in poprašuje, koga volimo, da bode naš zastopnik v deželnem zboru? koga volimo, da bode v našem imenu govoril za nas in naše pravice? — In res, treba je to stvar dobro pretehtati in premišljevati! Zakaj, mnogo zamore koristiti pravičen poslanec, ki mu je v resnici mar za potrebe in želje ljudstva; nasproti pa mnogo škoduje, ki bi ne znal ali ne hotel o pravem času se oglasiti.

Mi živimo sedaj v ustavni deželi. Pa veste, kaj to pomeni: ustava ali konstitucija? — V preteklih časih, v katerih je ljudstvo sploh neotesano in neomikano bilo in je brez vse zavednosti svojih pravic živelo, vladali so vladarji samo s pomočjo nekterih viših gospodov. Pa kazalo se je sčasoma, da samo nekteri možje ne morejo vediti za vse potrebe ljudstva. Poklicali so se zato zbori, v ktere ima narod sam pravico, svoje izvoljene zastopnike pošiljati, da se posvetovajo in pogovorijo o njegovih potrebah. Tudi naš presvitli cesar so z diplomom od 20. oktobra 1860 in s patentom od 26. februarja 1861 nam dali tako ustavo ali konstitucijo. Poklicali so deželne zборе in dali so jim pravico, posvetovati se v vseh stvareh in zadevah svoje dežele, da potem nasvetovajo take postave, katerih vpeljavo povikša in pomnoži občno blagostanje. Od deželnih zborov pa se tudi volijo in pošiljajo poslanci v veliki državni zbor v Beč, ki ima še to večo pravico, pregledati dohodke in stroške države in paziti, da se z denarjem varčno ravna. Tudi se nove postave ne smejo vpeljati, novi davki se ne smejo deželam nakladati brez dovoljenja državnega zbora.

Iz tega tedaj vidite, kolike pravice da imajo deželni zbori, kako važna da je vsaka volitev, in da je naša prva dolžnost, da vsi k volitvi pridemo in da nobeden ne izostaja brez glavnega vzroka. Saj so nas ravno zato zbrale naše občine ali soseske, da mi v njih imenu volimo poslanca. Če pa ne pridemo k volitvi, s tem očitno kažemo, da nam samim ni mar za naše zadeve, za blagor dežele in države; sami se odpovemo

svojim pravicam in potem nimamo nobenega vzroka, se pritožiti, če nam kaj ni po volji.

Naša druga sveta dolžnost pa je, da volimo tacega poslanca, ki bode v resnici naš zastopnik v deželnem zboru.

Kakošen mož pa mora biti, ktere lastnosti mora imeti, da je res poslanec naroda našega?

Biti mora:

neodvisen; ne sme tedaj biti v nobeni taki službi, ki bi ga znala ovirati v poslanstvu. Ne, da bi s tem rekli, kar nekteri pravijo: „uradnika nikar ne volite, zakaj on je v državni službi in ima že po svojem uredu dolžnost, višim oblastnijam vse to sporočevati, kar se mu za občni blagor koristno zdi“, — marveč vemo, da tudi uradnik, če ima vse druge lastnosti, ki se od poslanca tirjajo, je zmožen, narod zastopati. In slavni poslanec ptujskega okraja, gospod M. Herman, nam je tega živ dokaz. Pa očitno je, in tega nikdo ne more tajiti, da se večkrat v zborih o tacih rečeh govori, da je neodvisnosti na vse strani treba; zakaj le neodvisen človek vedno lahko in brez ovinkov govori, kakor se mu prav in potrebno zdi.

Poslanec naj bo tudi izveden mož; poznati mora naše zadeve, naše potrebe. Po lastni skušnji, po samovidu mora vediti, kako se kmetu godi, ktere bremena ga najbolj težijo, kako bi se dale polajšati in naš stan poboljšati. Sicer vemo tudi mi, da nobena dežela bi ne mogla obstati brez primernih dohodkov, brez plačevanja davkov; saj tudi posamesna družina bi ne mogla živeti brez dohodkov. Pa poti naj se nam kažejo in odprejo, da si lože kaj pridelamo. Skrbí se naj za vseobčno izobraženje; kajti več ko znamo in vemo, lože in več si zaslužimo in lože tudi davke plačujemo. Zato se naj skrbí za poduk; skrbí se pa naj tudi za enakopravnost našega jezika v šolah in uradnijah. Enake bremena, enake dolžnosti, pa tudi enake pravice — so besede Njih Veličanstva presvitlega cesarja našega.

Poslanec pa naj bo tudi izgovoren, ki vé, kadaj in kako ima govoriti. Marsikteri se po krčmah pri polnem kozarcu kaj vrlo obnaša in si jezik brusi, da je kaj; tam pa, kjer bi treba bilo govoriti, tak možicelj še besedice ne zine.

Nad vsem pa poslanec mora biti:

stalen in nepremenljiv mož, ki se ne nagne, kot mlado drevesce, po vsaki sapici zdaj na to, zdaj na uno stran. Poznati ga moramo kot stalnega moža in njegovo dozdanje zadržanje in delovanje nam mora porok biti, da se tudi vprihodnje ne bode spreobrnil.

Te štiri lastnosti: neodvisnost, zvedenost, zgovornost in stalnost toraj tirjamo od našega poslanca.

Al pa imamo tacih mož med seboj? Hvala Bogu; ni še tako reven in zanemarjen naš narod, da bi jih ne imeli tacih vrlih možakov.

Za to volitev pa vam po samosvojem premišljevanji in po nasvetu najimnitniših naših domoljubov živo priporočamo in nasvetvamo za poslanca tistega moža, kteremu je mnogo nas že pri poslednji volitvi svoje glase dajalo, našega slavnoznanega rojaka, **gospod dohtarja R. Razlaga**. Advokat ali odvetnik je v Breščah, tedaj neodvisen; sin je kmečkih starišev blizo Ljutomera domá, pozná tedaj iz samovida žive potrebe kmečkega stanú, in je tudi v kmetijstvu znanstveno izurjen; izgovoren je, in da je tudi stalen in nepremenljiv v tem, kar je za prav in dobro spoznal, to nam kaže vse njegovo dosedanje delovanje.

Dr. Razlag je pa tudi domorodec skoz in skoz, in vsi njegovi spisi in knjige, ki jih je dozdej spisal za naš narod, so nam živi dokaz, kako goreče da ljubi našo milo domovino in kako da se vedno trudi za blagor in

napredek našega naroda. Sicer pa je tudi z dušo in telesom Avstrijan, zvest svojemu cesarju.

V olivci!

Dobro premislite in prevdarite tedaj, kar smo vam rekli, mi, vaši sosedje, vaši sovolvci. Ne dajte se odgovarjati ali oplasiti od nikoga, da se ne raztrosijo glasi: pridite vsi k volitvi in z nami vred kličite:

Dr. Razlag naš poslanec!

Množica volivcev.

Iz Idrije 25. nov. T. — Le redkoma se nahaja kak dopis v „Novicah“ iz našega mesta. Pa saj ni čudno to, kajti naše življenje je enakolično, da ne kmali kje tako. Nas Idričane je svet že enkrat krivo sodil zlasti od lani, ko so drugi ljudje se v našem imenu na slovenski „Zemlji“ veselili. In zopet se nam utegne taka goditi, če se to za „bare Münze“ vzame, kar je dopisnik L. v 265. listu „Laib. Zeitg.“ pripovedoval, rekši, da idrijsko pevsko društvo ima svojo „genesis“ (početek) v spodbodljivem izgledu filharmonične družbe ljublj. Zakaj neki naravnost ne pové, da gosp. Käsbacherjeve besede niso bile bob v steno? Bodi si še tako hvalevredno in lepo, koga v kaki dobri reči posnemati, moramo vendar tu resnici dati, kar resnici gré, in reči, da se nismo po lepem izgledu filharmonične družbe ravnali, ampak da smo že dosti poprej, predno je filharmonična družba v Idrii bila, poznali pomen pevskega društva, kajti od Slovencea je že odnekaj znano, da rad poje. Gospod Jožef Gnezda, tukajšnji organist in učitelj petja in muzike v pripraviški šoli, je bil že lep čas poprej obljubil svojim prijateljem, da jih hoče petja učiti. Ustanovilo se je tedaj zares pevsko društvo in sicer slovensko, ki se skor zgolj s domačim petjem pečá. Da to zlasti tistim ni ljubo, ki so želeli „podružnico“ filharmonične družbe v Idrii osnovati, gotovo je. Ali kaj hočete, če kri ni voda, kakor stari naš pregovor pravi! — V nedeljo v praznik sv. Cecilije 22. t. m. je naše domače društvo prvič pokazalo, kaj zna. Peli so naši pevci zjutraj pri zgodnji maši, in sicer kaj dobro. Zvečer so pa peli pri „Orlu“ sledeče pesme: „Domovina“, napev Ipavicev; „Sabljica“, napev Krittl-nov, „Musicus“ (nemški) napev Lahrov, in popotnico: „Za Hrvate naše brate“, napev J. Gnezdov. Peli so izvrstno. Program ta kaže, da je resnica, kar pišem. Srčno želimo, da bi vrli gospod Gnezda in častito naše pevsko društvo nam še marsikak tako prijeten večer napravili!

Iz Loke 28. nov. S. — Pretečeno nedeljo smo imeli novo volitev odbora čitavnice naše. Predsednik je bil enoglasno poprejšni voljen; namesti podpredsednika in dnarničarja, ker imata lastnih opravil na kupe, in namesti tajnika, bili so izvoljeni drugi gospodje. Pregledali so se računi; pomenili smo se o naročbi novih časnikov; veselice, ktere bomo to zimo skušali napraviti, smo odločili in več drugih važnih reči, kar tiče namenjenih zabav, smo v red djali. Sklenjeno je bilo, da ima prihodnji predpust vsako drugo nedeljo mala zabavica biti. Tudi je gospod predsednik bral s živo zahvalo sprejeto pismo prevzvišenega vladika Strosmajerja, v katerem se preblagi mecen s priljudnimi besedami za častnega uda naše čitavnice priznava in ji daruje 50 gold. Po volitvi smo imeli malo zabavico.

Iz Kranja. V nedeljo 13. decembra bomo v čitavnici s slovesno besedo obhajali rojstveni dan neumrlega pesnika dr. Franceta Prešerna, h kateri slovesnosti s tem uljudno vabimo vse častite družnike kranjske in družih slovenskih čitavnic.

Odbor čitavnice.

Iz Ljubljane. Pravila „Matic“ ki naj bi s svojo slovstveno delavnostjo obsegala ves slovenski narod, so bile po dr. L. Tomanu in dr. Jan. Bleiweis-u sl.

c. kr. deželnemu poglavarju v Ljubljani, da jih blagovoli predložiti Njih Veličanstvu Cesarju v potrjenje, izročene s podpisi sledečih gospodov, ki so stopili v kolo osnovalnega odbora. Ti-le so: dr. Franc Miklosič, državni svetovavec na Dunaji, — J. Dobrila, škofski in pulski, — Ant. Černe, župan v Tomaji in državni poslanec, — Fid. Terpinec, grajšak in predsednik gospodarske družbe, — Anton baron Zois, grajšak in deželni poslanec, — Franc Souvan, trgovec in posestnik, — Valentin Krišper, trgovec in posestnik, — dr. Leo Vončina, profesor, — dr. Jan. Kriz. Pogačar, kanonik, — dr. Etbin Costa, prvi tajnik pravoznanskega društva, — Jože Debevc, posestnik in mestni odbornik, — dr. Jernej Zupanc, c. k. notar, — Anton vitez Gariboldi, posestnik, — vsi ti v Ljubljani; — Jožef grof Barbo Waxensteinski, c. kr. ključar in grajšak v Rakovniku, — Konrad Lokar, župan in deželni poslanec, — Jan. Reš, dekán, — Matevž Pirc, trgovec, — Konrad Bleiweis, trgovec, — Dragotin Šavnik, lekár, — vsi ti v Kranji; — Mihael Pikl, stolni dekan, — dr. Jož. Ulaga, profesor, — dr. Ferd. Dominkuš, pravosrednik, — dr. Janko Serbec, predstojnik čitavnice, — vsi ti v Mariboru; — dr. Kočevar, c. k. okrajni zdravnik v Celji, — Davorin Terstenjak, fajmošter pri sv. Jurji poleg Celja, — Andr. Pirnat, rudninski uradnik v Golcih, — Franc Kapus, trgovec v Celji, — Ivan Žuža, rudarski lastnik v Zabukovci, — dr. Štefan Kociančič, profesor, — Andrej Winkler, deželni odbornik, — Andrej Marušič, profesor, — vsi trije v Gorici; — Janez Kalister, veliki posestnik, — Edvard Sorč, veliki trgovec, — France Cegnar, c. k. viši telegrafist, — Teodor Napret, c. k. svetovavec deželnega sodstva, — vsi ti v Trstu; — Peter Kozler, c. kr. notar v Sežani; — Matija Majar, fajmošter v Gorjah na Koroškem, — And. Einšpieler, profesor v Celovcu. Teh 40 mož se je imenovalo za tako imenovani začasni ali osnovalni odbor „matic“, in je podpisalo osnovo pravil. Osnovo — rečemo — in ne več, da ne misli kdo, da prav tako morajo biti pravila in nikakor drugač. — Svetli knezoškof ljubljanski g. dr. Jernej Widmer so blagovolili „Matici“ zagotoviti dnarno podporo, ker njena potreba za naše slovstvo je preočita, da bi je ne podpiral vsak pravi domoljub.

— Njih Veličanstvo cesar je po nasvetu pomnožnega deželnega odbora blagovolilo izvoliti g. dr. viteza Stöckel-na za ravnatelja bolnišnice ljubljanske.

— Ker se je stekel pes pretekli teden prikazal v mestu, v Trnovem in na Viču, so pobili vse tu popadene pse, sumljivi so se dali v kontumacijo, in skozi 6 tednov se mora vsak pes na motvozi (žnori) po ulicah peljati, sicer ga vjame konjederer in brž vbije, če nima marke; če pa ima marko, se more za 2 gold. rešiti. V Trnovem je ta stekla grdoba (bil je buldog, to je tistega hudega plemena pes, ki je v nekterih nemških krajih celó prepovedan) zgrabila kokoš za glavo in jo razmesarila; domači so revico pri tej priči zaklali in — snedli. Nevarnosti ne bo nobene, ker kokoš se še ni bila stekline navzela; oslinjeno glavo so ji pa odsekali.

— V saboto zvečer je v gostivnici čitavnični družba „Južnega Sokola“ napravila prvo svojo zabavo. Nad 100 udov in družih gostov se je snidlo v veselo skupščino, ktero je vrli načelnik „Sokola“ gosp. dr. Etbin Costa pozdravil z navdušenim ogovorom. Humoristne deklamacije, krepke pesmi in kratkočasna godba so se vrstile skozi kake tri ure pri prav dobri postrežbi Nenig-ovi. Po izgledu družih enakih družeb si je „Južni Sokol“ pri tej veselici izvolil svojo prislovico „Na zdravje“ in v tem lepo pokazal svojo vzajemnost s „Severnim So-

kolom“ v zlatni Pragi, pa mu to tudi pri tej priči naznanil po telegrafu. Ker vsako drugo saboto zimski čas bodo napravili „Sokoli“ tako zabavo, bo tedaj kratkočasnih večernic še mnogo. Pri odhodu iz vesele družbe pa je vsacemu po ušesih zvonila prelepa Slomšekova pesmica „Veselja dom“ — in na vprašanje: „Preljubo veselje, oj, kje si doma?“ — mu je pač pesmica odgovarjala: „Le tukaj, le tukaj je pravo veselje doma!“

— V nedeljo ob 8. uri zvečer, je „beseda“ v čitavnici. Samospev, čveterospev in zbor (slavna česka „Kovaška“) stojijo na programu; potem bo priljubljeni orchester vvedil kratkočasno gledišno igro „Snubači“, poslovenjeno po gosp. Zabukovcu. Veselega večera smo tedaj zopet gotovi. Zato pa tudi ni čuda, da čedalje več udov pristopa k čitavnici, kjer se tako očitno kaže „Intelligenz“ ne samo med poslušavci, temuč tudi pri osnovi njenih zabav.

— (*Pobérki iz različnih časnikov in brošúr.*) Dopis iz Maribora v poslednjem „Ost u. West“ dobro zavrača dopis iz Ljubljane, ki smo ga čitali v 7. listu o tem, naj bi slovenski pisatelji o viši literaturi zapustili slovenščino in pisali hrvaški-srbski. Že gospod Levstik je v „Naprej-i“ ravno to stvar razjasnoval tako temeljito in obširno, da ni bolje mogoče, in je dokazal, da kaj tacega tudi bratje naši na jugu želeči ne morejo, ako pomislijo, da brez omikanega naroda je vsaka dežela to, kar je truplo brez duše; narod pa se — kar je že do zobca spričano — omikati dá le v maternem svojem jeziku, in omika naroda terja kaj več kot samih preprostih bukvic. „Novice“ se zdaj niso spustile v to pravdo, ker so jo obdelovale že pred mnogimi leti. Tudi danes je ne ponavljajo ter samo to pravijo: naj gospodje, ktere navdaja ona sicer národna pa v svojih konsekvencijah premalo prevdarjena ideja, kar naravnost začno svoje knjige izdajati v hrvaško-srbskem jeziku; skušnja bo učila, ali se jim bo potrdila prislovica naša: „kdor ne vaga, je brez blaga.“ Dokler nimamo vsi Slovani zaželjenega edinega književnega jezika, kakor ga imajo Nemci in drugi narodi, naj lika vsako slovansko koleno svoje narečje, pa se vsak vsakemu bliža toliko, da narečje ne postane nerazumljivo svojemu narodu. To so bile in so še danes naše misli. — Poslednji list „Mittheil. des histor. Vereins für Krain“ priobčuje dr. Etb. Costatov „posmrtnico Jakobu Grimu“ (*Nachruf an Jakob Grimm*), kterege smrt — 20. sept. l. l. — so omenile tudi „Novice“. V malo črticah z gorečo besedo popisuje gosp. doktor neprecenljive zasluge pokojnega Grima za nemški jezik in nemško slovstvo. Visokoučeni jezikoslovec pa nikakor ni ostal samo pri nemškem jeziku; seznanil se je tudi s slovanskimi jeziki (s srbskim, ruskim, poljskim, českim, slovenskim) in po vseh teh študijah je Slovanom na hvalo izrekel v 2. delu „zgodovine nemškega jezika“ téle pomenljive besede: „Naš nemški jezik — in to je vseh mojih preiskav izid — se životno najbliže sklepa s slovanskim in litovskim.“ — Da bi pač — zakličemo tudi mi tebi „velikemu možaku“ — mnogo tacih Nemcev bilo; kaka lepa vzajemnost bi kraljevala med Slovani in Nemci! Al z lučjo išči takih možakov.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

O zbornici gosposki državne zbornice nimamo iz preteklega tedna celó nič, o zbornici poslancev pa le to povedati, da je odločila državne stroške za rudarstvo, dnarne kovine, bogočastje, državno svetovavstvo in zemljišno odvezo, in da je sklenila, naj državna dnarnica početnikom levovsko-černoviške železnice zagotovi poldrugi milijon gold. čistega dohodka na leto. Pri stro-

ških za „staatsrath“ sta poslanca Berger in Schindler ostro pretresala to svetovavstvo, češ, da v ustavni državi nikakor ni na pravem mestu; državni minister pa ga je branil močno, rekši, da razmere njegove do ministerstva niso takoršne, kakor sta rekla govornika. Dr. Berger je vprašanje zastavil ministerstvu: ali ga ni volja še temu zboru predložiti postavo o razglaševanju deželnih postav. Ministerstvo še ni odgovorilo na to vprašanje, kakor tudi na uno ne zastran Schleswig-Holsteina. — Gotovo je neki, da 19. dne t. m. se konča državni zbor. Kako malo je dovršil vse tri leta, sta z odkritosrčno besedo v seji 25. nov. povedala sama poslanca dr. Berger in dr. Schindler, ko je bilo posvetovanje o stroških za „staatsrath.“ — Še ni gotovo, ali Njih Veličanstvo cesar gré na Ogersko ali ne. — Ruski véliki knez Konstantin je s svojo gospó in svojimi otroci 23. nov. prišel na Dunaj. Cesar so ga sprejeli z največo slavo, njemu na čast napravljajo velike love itd. Kdaj zapustí Dunaj, ni še znano. — Dvorni kancelar Mažuranić je vse velike župane hrvaške k sebi poklical na Dunaj. Vsi so prišli razun oseškega. Po več ur na dan se neki posvetujejo, pa nič prav se ne vé o čem, ker neka skrivnostna temnava dosihmal pokriva pomenke tega zbora. Da gré tudi za deželni in državni zbor, je neki gotovo, — al kaj in kako, še ni prišlo na beli dan. — Svetli škof Strossmajer, ki je po svojem potovanju na Nemško zopet prišel na Dunaj, je 24. nov. podal se v Diakovo. — Gosp. L. Leskovcu ki je bil kot prestavljavec nekega sestavka iz laškega časnika o tiskarni tožbi „Ost u. West-a“ obsojen, so presvitli cesar odpustili vse pravne nasledke te obsodbe. — Od prvega dneva tega mesca veljajo za pisma samo nove marke; s pismi s staro marko se ravná tako, kakor da ne bi bila poštnina za nje plačana. — O razstavah najimenoitniši mož, vitez W. Schwarz, je tistim, ki na vrat na nos hočejo na Dunaji razstavo leta 1866 imeti, resnico povedal v zboru obrtnijskega društva, rekši, da to ne more biti že leta 1866, ako hočemo, da se razstava za Avstrijo častno dožene. 5 do 6 milijonov gold. najmanj bo stroškov — kje pa je denar pri naši revšini? Lahko je vpiti „le razstavo, le razstavo!“ takim, ki ne dajo vinarja, pa tudi nič ne delajo zraven. — Grozno vré po vsi Nemčii zavoljo Schleswig-Holsteincev; agitacija za národne njih pravice, ktere znajo „nationalvereinlerji“ — kakor „W. Lloyd“ pravi — krepko braniti, kadar veljá Nemca, je tako do vrhunca prikypela, da ne bo konca brez vojske, na katero se danska vlada že pripravlja, za katero pa tudi različne nemške stranke hočejo nabirati denarja, orožja in bojnikov. Kako pa so se vstopile druge vlade o tej homatii? Angleška vlada se močno poteguje za dansko vlado in ji je obljubila, ako bo treba, še bojnih ladij; ruska je tudi za-njo; avstrijski in pruski pa je tudi londonski protokol še podlaga; Napoleon pa se dober kaže Nemcem; večina srednjih in manjših nemških vlad je tudi za Schleswig-Holstein. Tako je zdaj zamotana ta stvar. — Ker se je angleška vlada naravnost, toda zlo prijazno, odpovedala kongresu, pa tudi Avstrijo, Rusijo in Prusijo ni volja brez pogoja priti v zbor, je cesar Napoleon zlo nevoljen. To nevoljo je razodel „Constitutionell“, ki je mrmral te dni te-le pomenljive besede: „Ako čez Evropo pridejo hude homatije, kar je verjetno, bo odgovornost zadela tiste, ki so delo mirú in sprave odbacnili od sebe.“ Vsaki dan se pričakuje neka brošura „Napoleon III. in kongres“, ktera bo razodela zahteve Napoleonove. — Poljski punt se čedalje bolj razširja, tako, da bode pretrpel zimo. — Ažijo srebra 21.